

Verzorgingshuis 2.0

Auteurs: Wouter van de Kolk en Erik Freerks

Datum: Maart, 2020

Samenvatting:

Er is een groeiende groep senioren die nog volledig zelfstandig wonen, maar verlangen naar woonvormen en buurten waarin geborgenheid, veiligheid en het ontmoeten van mensen centraal staat. Hiermee is volop geëxperimenteerd in de afgelopen jaren in de vorm van het creëren van ontmoetingsruimtes en restaurants. Het verbinden van mensen staat centraal. De grootste uitdaging is om deze voorzieningen laagdrempelig en betaalbaar te laten zijn voor senioren met een smalle beurs.

Uitgebreide omschrijving:

Tot 2010 bestonden de klassieke verzorgingshuizen in Nederland. Onder politieke druk en met maatschappelijk draagvlak is besloten om dit klassieke verzorgingshuis af te schaffen. Senioren wonen hierdoor, al dan niet noodgedwongen, langer zelfstandig. De stap van zelfstandig wonen naar het verpleeghuis is een grote. Om voor het verpleeghuis in aanmerking te komen is een grote zorgvraag nodig.

Een ontwikkeling die is ontstaan is dat er een steeds groter wordende groep senioren nog zelfstandig woont, maar weer verlangt naar elementen uit de klassieke verzorgingshuizen. Deze groep mensen komt (nog) niet in aanmerking voor het leven in een verpleeghuis en zou dit vaak ook niet willen.

Deze grote groep senioren, welke in de komende jaren groter gaat worden, die nog thuis woont huurt op gegeven moment vaak services en diensten in als thuiszorg, tafeltje-dekje en de boodschappendienst. Geregeld is dit het gevolg van fysieke en/of mentale ongemakken die vaak nou eenmaal gepaard gaan met het ouder worden. In deze situatie is het tevens moeilijk om sociale

contacten te onderhouden en dit is daarmee ook een groep mensen welke, zeker wanneer familie niet met grote regelmaat een bezoek kan/wil brengen, te maken heeft met toenemende eenzaamheid.

We hebben hier met elkaar een opdracht en aan de oplossing voor de vraag vanuit de markt hebben we, Wouter van de Kolk en Erik Freerks, inmiddels al een aantal jaren met veel enthousiasme gewerkt. Terug naar vroeger is ons inziens niet de oplossing. Zorginstellingen, vastgoedeigenaren, dorpshuizen, gemeentes en andere overheden en horecabedrijven zoeken hierin gezamenlijk naar oplossingen. Deze initiatieven leiden tot ontschotting en vragen om durf en samenwerking. In de afgelopen jaren is hiermee op verschillende locaties geëxperimenteerd door het inrichten en exploiteren van ontmoetingsruimtes en restaurants. Zelf zijn we actief betrokken geweest bij het ontwikkelen van vier SOOZ-restaurants, als onderdeel van wooncomplexen van Zorggroep Meander. Ook is vastgoedeigenaar Estea in samenwerking met ons onlangs een initiatief gestart in wooncomplex Lenna in Wollega.

In deze wooncomplexen wonen mensen zelfstandig, maar kunnen ze wel gebruik maken van services en dienstverlening die op de locatie georganiseerd wordt. Hierbij valt te denken aan thuiszorg, facilitaire hulp, een restaurant, winkeltje voor de dagelijkse boodschappen, kapper, fysiotherapeut en de organisatie van dagelijkse activiteiten. De samenwerking met gemeentes en mensen uit de buurt is hierin van grote waarde.

Op de genoemde woonlocaties zien we een grote vraag naar de appartementen, ondanks dat deze vaak klein zijn, liggen in krimpgebieden en in plaatsen waar het voorzieningsniveau door de jaren heen afneemt. Mensen willen graag komen wonen in de complexen of in de buurt van de complexen vanwege het feit dat het er veilig en geborgen is, men gezien wordt en er toe doet en er reuring is op een dergelijke locatie.

De uitdaging is de organisatie en betaalbaarheid van het concept. De kunst is om een pakket wonen, diensten en zorg aan te kunnen bieden welke bereikbaar is voor mensen met alleen AOW en een zeer klein pensioen. Er zijn meerdere voorbeelden van wooncomplexen met ontmoetingsfaciliteiten voor senioren met een goed gevulde portemonnee, maar wij zien dat voor mensen met een smalle beurs deze initiatieven er in veel mindere mate zijn. Wij willen deze tweedeling in de maatschappij voorkomen en daarvoor is (financiële) hulp nodig.

Initiatieven in Nederland gericht op dementerende ouderen, waar mensen met een PGB geplaatst kunnen worden zijn er ook volop. Helaas zijn er op dit moment nog onvoldoende initiatieven waarbij zelfstandig wonende ouderen geclusterd kunnen wonen met de keuze uit allerlei diensten, waarbij wijkverpleging en andere services en diensten worden geleverd voor een betaalbare prijs.

Ook in de genoemde woonconcepten zijn we continu op zoek naar mogelijke verbeteringen in de organisatie en samenwerking tussen partijen. Wie welke verantwoordelijkheid pakt (zorg, vastgoed, beheer, facilitair, restaurant, activiteiten, overige gemeenschappelijke ruimtes) is een proces waarin we in een aantal jaren ruime ervaring hebben opgedaan, maar is (nog) geen vast gegeven en blijft uitdagend en in ontwikkeling.

Restaurants zijn in de complexen de centrale ontmoetingsruimtes; het kloppende hart van de locatie. Hierbij staat gastvrijheid en vers en ambachtelijk koken centraal en werken de restaurants waar mogelijk samen met lokale aanbieders van producten. Naast de verbinding die ontstaat tussen bezoekers, ontstaat er ook verbinding tussen bezoekers en medewerkers, tussen jong en oud, tussen werkenden en niet-werkenden.

Het team van medewerkers is op alle locaties divers en de ontwikkeling van deze medewerkers staat hierbij centraal. Daarom wordt samengewerkt met organisaties die mensen begeleiden met een (licht) verstandelijke beperking, vrijwilligers, scholen en diverse andere organisaties. Mensen met een zogenaamde afstand tot de arbeidsmarkt krijgen een kans zich te ontwikkelen. Zij krijgen de ruimte hun plek te vinden en zelfvertrouwen op te bouwen, waar vanuit mensen zich kunnen ontwikkelen op professioneel en persoonlijk vlak. Deze teams van medewerkers, gekenmerkt door diversiteit, zorgen ervoor dat er in het restaurant en de overige gemeenschappelijke ruimtes een bijzondere, gastvrije en authentieke sfeer ontstaat.

Om plaatsen, buurten en wijken levendig te houden, mensen met elkaar in contact te laten komen, te laten leren en ontwikkelen en om het voorzieningenniveau op peil te houden zien wij op basis van onze ervaringen een absolute kans in de ontwikkeling van ontmoetingsruimtes in wooncomplexen, buurten en/of multifunctionele centra. Tevens leidt het hebben van sociale contacten tot verminderde zorgklachten bij ouderen en levert daarmee gezondheidswinst op. Daarnaast wordt er vers en ambachtelijk gekookt, wat ook bijdraagt aan de gezondheid van bewoners en bezoekers.

Vaak zien overheden en zorg- en vastgoedorganisaties meerwaarde in van de hierboven omschreven concepten, echter is gebrek aan ontwikkelingsgelden vaak een oorzaak waardoor plannen niet doorontwikkeld worden. Om de inwoners van dorpen, buurten en wijken verder te helpen zien we dan ook graag ontwikkelingsgelden beschikbaar komen om organisaties te begeleiden en ondersteunen bij de ontwikkeling van het creëren van dergelijke initiatieven en de financiële investering die hiervoor vaak nodig is, zowel in ondersteuning bij het ontwikkelingsproces als in de verbouwing en inrichting van ruimtes. Hiermee kunnen de diensten en services vanuit de ontmoetingsruimtes voor een betaalbare prijs aangeboden worden en komen en blijven deze ook binnen het financiële bereik van senioren met een smalle beurs. Hiervoor is ondersteuning vanuit Toukomst nodig.

